

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál ur. utca 453dik sz. alatti Trattner-Károly ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történethetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közlötetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Névmagyarítás. A szentgróti levél elemzése IX; gr. Széchenyi Istvánról. Új irány az agitatio terén. Gyáralapító társaság. Pesti műegyesület. Adakozások a vakok pesti intézete's Reguly javára; magyar czukorgyártók első tanácskozása. Győrmegei főispán-iktatás. Abauj, Heves, Nógrádmegyék közgyűlései ritka; ünnepegy Nagy-Károlyban; vegyes közlemény Kassáról's Zala szomszédságából; budapesti napló.
Spanyolország (kültendő polg. háború jelei; pártok állása; Cabrera megszókte koholt híre.)
Franciaország (Vasutervek; Soult marsall; tőzsercsarnoki zavarok; Mongolfier üvegye; törvényszéki eljárás legitimitást ellen; Villemain előbbi örökségbe visszacsatolt.)
Anglia. (Fejedelmi vendégek; vihar's jég-okozta hajósülyedés; vallás-türelmetlenség bosszú gyászokvetkezés; haszonbérlek javára tett indítvány; pénzajánlatok.)
Egyes hírek.
Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. s ap. kir. felsége vinkelsburgi Vinkler Sándor Eduárd m. k. udv. kinc. számv. díjas gyakornok vezetéke-nevének Szegletváry-ra változtatását legkegy. megengedni méltóztatott.

A szentgróti levél elemzése.

IX.

"A' védegyeletnek vagy nem lesz sikere, és akkor nem egyéb mint hasztalan demonstratio, mely szerfeletti gyengeségünket még inkább elárulja; vagy lesz sikere, és akkor török szakad, de Magyarország nézve egy egészen új, s alkalmasint nem inyünk szerinti rendszer szükségét következteti be." Ezt állítam elemzésem VIII. számában, miből nem ugyan ezen szavakkal, de értelemre nézve körülbelül azt vonam ki: hogy e' szerint történjék bár egyik bár másik, miután egyik sem lehet nemzeti és alkotmányos kifejlésünkre nézve hasznos, de éppen ellenkezőleg igen káros következtéseket kénytelen szülni akár egyik akár másik, az egész védegyelet bizony nem volna egyéb, mint a' legszerencsétlenebb kedvcsosszanási találvány.

Utolsó cikkem egybevonatja pedig az, hogy: tökéletes meggyőződés szerint sokkal több ártatlan vegyület van a' védegyeletben mint ármány.

Már e' két állítást tudom sokan egyenesen elentételesnek gondolják, s pedig, mert csak kevés hat a' dolgok mélyibe, s még kevésbé képes magát más nézőhelybe képzelni mint a' mellyen áll; honnét aztán valamint más alkalommal, úgy jelen esetben sem bírja felfogni, miképp lehet az vagy hasztalan demonstratio vagy éppen hasznosnak közvetlen részt hozó, miben az ártatlan mutatkozik tulnyomónak.

Hadd magyarázzam. Legelsőben is: Demonstratio nem persvasio, s ekkép minél több ártatlansággal jár az, t. i. minél gyengébbnek mutatkozik újhuzásnál a' hetvenkedő új, annál rosszabb; mert ha nem kérédik vala, tán erősbnek tartatnék, midőn e-féle experimentumok után egyenesen fityma tárgya-vá lesz 'sat: s másodsor: én nem vagyok kormány, s e' szerint azért, mert én látok több ártatlan vegyületet a' védegyeletben mint ármányt, még éppen nem következik, hogy a' kormány is illy ártatlansági tulajdonyban lássa ezen associatiót, de éppen ellenkezőleg az hihető sőt bizonyos, mihez képest a' kormány abban még több roszat, azaz több rosz akaratot gondol észrevehetni, mint abban rá nézve is valósággal létezik, s pedig a' legegyszerűbb okoknál fogva, mellyek hasonló esetben, mikor t. i. viszontorlási mezőre szorítottak a' dolgok mint a' jelenlegiben, szinte mindig az anxusis üvegén keresztül bíráltatják mind egyik mind másik rész tetteit.

A' kormány 20, 15 év óta mindegyre közelít a' magyar nemzet kívánatához. Ugy hogy 15, 20 évre visszatekintve, a' magyarság és alkotvány, a' mennyiben t. i. a' kormány részéről biztosítottak az *),

*) Az itt előforduló különböztetésre igen kell figyelmeznit; mert azért, hogy a' kormány annyival erősbben pártolja a' magyar alkotványt és nemzetiséget mai időkben az előbbiekhöz képest, mint áll 80: 10-hez, még éppen nem következik, miszerint ez okból a' magyarság és alkotvány már annyival biztosabban álljon is, mint 80: 10-hez. Ez éppen nem következik pedig azért, mert nemcsak a' kormány csorbíthat e' két palladiumunkon, de csorbíthatunk mi magunk is, valamint újabb időben szerencsétlen tulhajtásink és olly sokszori tapintatlanságaink által valóban többet is csorbítánk azokon, mint a' kormány,

mai időkben úgy állnak az azelőtti kormány pártolá-sához mint 80: 10-hez. Az ellenzék viszont, szinte ez időtől kezdve, az ember azt gondolná ha többet nem, legalább is 80-ról 10-re apadott; mert ez volna a' közelítés természetes következtvénye. Ámde nem; mert az ellenzék, mellyet nem egy, főlébredett életnek' nevez, mintha az egészséges élet újhuzás által nyilvánítaná magát, nemesak nem apadott, de bizonyosan még progressivabb arányban növekedett mint 80: 10-hez, elmérgesült, mindig daczolóbb létét még ide nem értve.

Már miután ez tény, mellyet senki nem tagadhat, ugyan kértem az Isten irgalmáért: ki azon higgel, ki csak pillanatig is ringathatná magát azon szerencsés illusioban, legtavulabbrul is gondolva, miszerint a' most előadottakhoz képest egyéb érzettel viseltethetnék a' kormány az ellenzék iránt mint antipathiával? Mert ugyan szülhet-e sympathiát, kérdem minden méltányostul, ha megnepszünő közelítés örökén mindinkább visszavonulással, sőt mindig nagyobb visszataszítással találkozik? Vagy megtarthatja-e tekintélyes állását, melly imponálhatna, az ellenzék, ha minden józan ok ellenére nőten nő, s mi több, a' legiskolásb pajzansággal, sőt nem ritka esetben a' legaljash betyársággal már annyira van összevegyesítve, miszerint minden jobb és lázban nem levő ember, hogy többet ne mondják, legalább sajnálkozással telik el az alkotványos gépezetnek ezen fenekéből kibontakozott torzlétén **).

Valóban! Sem igazi sympathiát nem szülhet az illy ellenzék a' világ bármilly szegletében is, tán az illetők körén kívül, vagy egyedül azoknál, kik lényegét nem ismerik; sem nem bírhat nagy súlyal ott, hol egyedül a' férfini méltóság's mérséklet lehet és van hatással. — Ugy hogy nem is ért egyéb célzt — ámdé ezt tökéletesen elérte — az újabb ellenzék, mint maga ellen annyira nevelte a' kormány odiumát, miszerint az de alig nézheti egy lépését is jó hangulattal, sőt bizonyára, ha t. i. tisztének kíván megfelelni, mármár arrul tanakodni kénytelen: vajjon nincs e az egésznek békes fenntartása's boldog kifejtése miatt legszigorubb köteleességében, bármi áron is valahára véget vetni azon mindig növekedő ellenzéki hajlamnak, melly Magyarországban már olly nyavalyává fajult, hogy az egész statusgépezet legnagyobb veszélyek közé dönteni fenyegeti.

mit, kivált nemzetiség dolgában tudom kész esküvel bizonyítani minden german, minden szláv'sat. hogy t. i. mi magyarok sokkal erősbben elidegenítettük őket magunk-tul, mint tette vala ezt a' kormány.

**) Igen távol vagyok, mint már több ízben érintém, az ellenzéknek számos szerföltött érdemes tagjait bár legkisebbé is sérteni akarni, de azért egyet még sem boesáthatok meg nekik, azonban nem azt, miképp annyi selejt csatlakozik hozzájuk, mert hiába az ellenzék mindig és mindenütt a' tudatlanok, házsártosak, rendbontók és elégtelenedek tábora szokott lenni, s ekkép ez nem lehet másképp; hanem azt találok megboesáthatlannak sőt minden kritika-alattinak, hogy azon gamin és betyár vegyületnek nem bírnak parancsolni, mellyet zsoldosokként használnak, mi által igen természetesen annyira elveszti minden méltóságát az ellenzék, hogy jót elvégre éppen nem, hanem egyedül káros képes okozni. S e' tekintetben valóban nem csudálhatni eléggé a' magyar oppositio több tagjait, miannak újabb bizonyossága, milly szerföltöttilag élnek a' legszéditőbb illusioban, s ekkép észre sem veszik, milly szomorú szerepet játszanak, hogy nem szégyenlik, néha legerősb meggyőződésük ellenére, magukat, de csak egy hiába való suhanéz piszszegése által is lábukról leveretni hagyni, ok, kik mindig készek a' legdörgőbb szavakkal sújtani a' kormányt, és magukat ollyannyira függetleneknek vélik! Illyes pedig egyenesen dissolutióra vagy önkényre vezet. Mert hol galériák és hallgatóság ad a' dolgok folyamának irányt, ott egyik vagy másik előbb utóbb de bizonyosan beáll. És ez lesz — ha, mielőtt késő volna, rendet nem teszünk — hováhamarább sorsunk, mellyet aztán szinte a' határon tul kalandozó ellenzéknek fogunk köszönhetni. Mert a' legéletbevágóbb tárgyakban már a' mult országgyűlésen is bizony legtöbb esetben nem annyira a' tanácskozók mint a' hallgatók határoztak, minthogy ennek elejét venni, az ellenzéknek a' galériákkal szünetleni kaczérodása miatt lehetetlen volt.

Igen, csak ezt tudta elérni, egyedül illy gyűlöletes viszonynak alapját megvetni vala képes, az olly annyira gyermek-vegyületű szerencsétlen magyar ellenzék!

S kérdem, tegyük kezeinket mellünkre és feleljünk: ugyan fog-e illy viszonybul hazánk jobbléte, fajtánk kifejlése valaha is származhatni? Vajjon hihető-e ez? O ne ámitsuk magunkat, bizony soha; mert odium, kivált ha az félelemgerjesztés által nincs némileg lebilincselve, okvetlen ravatalt huz a' legőszintébb ügyekezetre is. Pedig hogy a' magyar ellenzék félelmet gerjeszzen, miképp aztán neki közönyös lehessen, gyűlölik-e, méltányolják-e, illy mohácsi vagy győri ütökzet-féle hóbort képzelettel egyedül a' hőresökösek azon neme táplálhatja magát, melly azt véli: "rettegést szül, midőn csak émelegést okoz és alkalmatlanságot szerez."

Avagy tán természetelleni, hogy ellenséges indulattal viseltetik a' kormány a' magyar ellenzék ellen? Éppen nem, sőt magátul fejledező; mert odium odium parit, s ekkép ha az ellenzék kiált, s pedig legczifrább változatokkal minden alkalomnál kigyót békát a' kormány ellen, s minden lépéseit legtulzóbban gyanusítja sőt hátráltatja, ugyan mi természetesb, mint az, hogy bizony a' kormány sem szenvedheti, mit az ellenzék főz ki, de illyest legott visszautasítani hajlandó.

Már pedig a' védegyelet egyenesen az ellenzéki szakácsok és kukták léje — vagy tán nem az? — honnét aztán nemesak nem csuda, de igen természetes, ha abban, mint fentebb érintém, még több roszat, vagy is inkább: több rosz akaratot lát a' kormány, mint abban rá nézve valósággal létezik.

Az ellenzék a' kormány minden lépteiben megszire ható ördögi tervet vél vagy affectál észrevehetni. S van-e ebben valami? Valóban semmi! De azért még sem közönyös, mert a' viszontorlás mindig életben menő törvényeinél fogva okvetlen az szüli, hogy bizony a' kormány sem lát vagy nem akar látni viszont az ellenzék mozgalmiban egyebet, mint ellenséges sőt forradalmi irányt.

"A' milly röffel mérsz te, azon röffel mérnek neked vissza", sőt még rövidebbel is, ha te vagy a' gyengébb. Ekkép tartja a' sentirás, és e' szerint fejledeznék a' közéleti dolgok.

Igy például, ha a' közbirodalmi árak kizárására czéloz az ellenzék; független magyar kereskedést trombitál ki egyedüli salviica gyógyszerül: háborút indít Triesztnak; vagy például a' szentgróti levélként, az örökös tartományokat a' külfölddel egy sorba állítja, s így tovább: ugyan kérdem, mi természetesb, mint ha a' kormány viszont azon lenne, miszerint a' magyar saját zsirjában fuljon el; ha a' magyar hont viszont coloniának tekintené; ha végre, mindazon függetlenségi viszketegben, mellyet olly élesen pengetnek, egyenesen elválási célzt látna; és viszontorlásul megint Fiumének indítna kivégzési hadat'sat.?

Ugyan, kérdem, nem volna-e természetes, sőt nem természetes-e, ha a' kormány viszonzásul Magyarország átellenében illyféle érzelmeket és irányokat fejtene ki, vagy valósággal ki is fejt? Valóban a' lehető legtermészetesb's elmulhatlanul bekövetkező, mert a' kormány is csak emberekből és pedig halandó emberekből áll; s aztán, mert egyedül Istent engesztelhet egynek erénye sokak büneiért, midőn a' mindennap előforduló földi események szerint, emberek közt éppen megfordítva ollykor néhánynak kicsapongása is elég, hogy azért egész nép bünhődjék. — Mi új tanulságul szolgál, milly részt hozhat egész birodalomra néha még olly egyed is, ki csak egy mákszemnyi hasznost sem bírna kiállítani bármiben. Ej beh sajnálom, hogy nem szabad legalább egyet kettőt megneveznem hevenytiben!

A' védegyeletnek mindezekhez képest charyb-dise vagy scyllája, mellyben vagy mellyen a' magyar kárt fog vallani, vagy bukik, tehát az: hogy egyene-

sen kormány és közbirodalom elleni provocatio szí-
nében jelenik meg — mert hiszen nagy bölesen annak
köntösét öltötték rá — 's ekkép mint érintém, és olly
bizonyosan mint $2 \times 2 = 4$, az illetőknél vagy megve-
tést, legfeljebb szánozkodást gerjeszt, ha t. i. a' cél-
zott demonstratio 'vana sine viribus ira' -ként sikam-
lik el, vagy olly visszatörést fejt ki, ha komolyabb,
hatásosb eredménye lenne, mihez képest in ultima
analysi bizony nem fogná a' megindított had gyümöl-
cseit igen megízlelni 's annak igen örülni a' magyar,
mert hogy efféle kihívást, ha az csakugyan eredmé-
nyes fogna lenni, tökéletes passivitással sőt éppen
meghunyasodással viszonzozzon a' kormány és az
örökös tartományok, 's e' helyett ne fejtessenek viszon-
lag részükre a' hetye demonstratio lesújtására sőt
lealáztatására minden lehető ellenhatást ki, azt csak
gyermeki velő vagy Don Quixotte képzelheti.

'S im az ügynek ez azon része *) — pedig azt
hiszem, nincs a' felhőkbul kapva, de olly közel esik
hosszánk, mint azon árok, mellybe, monda szerint, a'
esillagász bukott, midőn a' határtalan magasokat
vizsgálta — ez mondom a' kérdésben levő ügynek, a'
védegyleti experimentumnak t. i. azon része, mellyet
például t. ez. Tóth Lőrincz ur, legmelegebb hazafiságá-
nak daczára, félszemű kormányosként nem birt vagy
nem akart észrevenni, de, mint a' most idézett esilla-
gász, e' helyett csak a' magasb sphaerákban (?) csu-
dalgatja a' védegylet meszsze távolságban ragyogó
dicsőségait! (Folyt. köv.)

Gróf Széchenyi István.

Uj irány az agitatio terén. Alkotványunk
szilárdítása, de egyszersmind korszerű fejlesztése
kétségkívül olly föladat, mellynek megoldásához ha-
bár parányi részben is járulhatni, boldogító önértet-
tel tölti meg minden igaz hazafi keblét; alkotványunk
's nemzetiségünk egymással minél szorosb összecsa-
tolása olly munka, minél magyarra nézve szebb, ne-
mesb alig képzelhető. 'S ime ki van jelölve a' kettős
sarkalat, mellyre bármimű hazafias törekvést, de
különösen a' journalistikai működést, mint minden
magyar hazafi közirányu cselekvésének közös alap-
jára visszavihetni. Ugyanazért, míg derék ellenünk a'
N. Ujságban oda siet, hol hirdetett elveinek tetteges
partoltatásával találkozunk hazánk megyéinek csak
most fejlődő egyik párttöredéke részéről, 's önma-
gával 's eddigi hatásával megelégtülve hivatkozik az
ittott mutakozó conservatív felekezetre sokat ígéro é-
letjelenségeire: azalatt mi alkotvány- 's nemzetiség-
re függesztjük szeméinket 's áthatva a' helyzet nagy-
szerűen komoly lététül, mellyre fejtegetésünk közben
eljutánk, kérdjük minmagunktól: vajjon a' kijelöltük
két legmagasb érdek szől-e időszi nap számosko-
dásunk hasznossága mellett, vagy a' haza nemtője ha-

*) Éppen e' pillanatban, midőn e' sorokat írom, jött
a' Pesti Hirlap 493. száma kezemhez, hol a' vármegyei
főispán-helyettesek kérdését illetőleg egy igen mérsékelt
és sok tekintetben talpraesett szónoklat idéztetik Borsod-
bul. — Méltóztassanak olvasni. Mert valóban nem jöhetett
volna bármi is jelen tárgyalásom felvilágosításul kedve-
zőbbben mint az érintett szónoklat, annak behizonyítására,
hogy bizony a' legokosabb fők sem bírják felfogni állásun-
kat, 's ekkép vajmi sokszor raknak lehető legjózanabba-
kat ugyan egymásra, de azon alap, mellyre rakják eze-
ket, vagy éppen nem létezik, vagy hézag.

Az érintett szónoklat például így végződik:
"Legvégül felszólítá a' RRket a' most igen szüksé-
ges egyetértésre. 'S a' bátorság, mond magában nem elég,
kell okosság is, sőt ez sem elég, kell kitarítás is. Csak i. y
győzhetünk. Soha nem álltunk fontosabb idő fordulótán.
Mindenféle közügyeink ez után fognak rendeztetni. Ha
most a' kormánypárt többségét szerez az országgyű-
lésen, azzá tesz minket, a' mivé akar; de ha nem nyer-
het többséget, vagy le fog lépni, vagy fog kormányozni
többségünk elvei szerint."

Vagy — és ezt aztán én teszem hozzá, miután a'
tisztelt szónok — nem tudom egyébiránt: ki — ezen al-
ternatívát nem bírta vagy nem akarta felvenni a' lehetősé-
gek sorába szinte,

Vagy, ha nem bir szerezni többséget a' kormány, re
infecta elszéleszti az országgyűlést, és ezt mindaddig
teendi — mert az ellenzék kezébe bizony semmi esetre nem
fogja adni az országglási gyepőt, — míg elvégre magának
vagy többséget szerez, vagy beáll hazánk 's nemzetünk
kimondhatlan hasznára — o Istenem, hát vaksággal ver-
te meg az ármány a' magyart, mióta annyi szabadsági
lettek? — azon igazság, meggyőződés, nézet, vagy a-
kárminek nevezük is, hogy a' magyar alkotvány és tán
még nemzetiség is nem egyéb, mint előmeneti akadály,
's ekkép azt 'rognni kell hagyni'. Igen, csak 'rognni ha-
gni' mondom. Mert hiszen elpusztítására már már nem kell
egyéb, mint bajonetti passivitas. 'S ugyan nem valóbszi-
nű-e a' jövőnek ezen kifejlése, mint az, mellyet a' borsodi
szónok teszen föl, melly azonban az igazi magyar táblabi-
rák stereotyp felfogása?

ragosan fordulva el tőlünk, ridegen utasít vissza, mint
ollyanokat, kik ismérve a' kezökbe adatott eszköz
használásának kellő módját, elmulaszták megtenni a'
hazaért azt, mit állásuknál fogva tehetének, mit — is-
mérve helyzetük igényeit — tenniök kell vala.

Ha, kiterjeszkedve 14 éves pályánkra, egyen-
ként ügyekezzenk kimutatni: mit, miért 's miként ki-
vántunk a' haza és nemzet érdekében létesíteni, vagy
a' létesítés eszközeinek megválasztása 's alkalmazá-
sa körül miképen tartók az előforduló e-
gyes esetekben szem előtt választott vezérelveinket
ugyanonban, miszerint a' helyviszonyok, 's ittott föl-
merülő ollykor tán mulékony de azért egészen nem
mellőzhető külön érdekek méltányos igényeit ama-
zoknak nem rendelők nagyobb mértékben alá, mint
az alárendelést a' közjó mindenkor elsőséget váró
követeléseit sürgetőleg parancsolák: olly munkához
kellene fognunk, melly míg egyfelől csak azt ismél-
telné rövidebben összevonva, mit évek folytában a'
haza színe előtt a' körülményekhez képest kimerítő-
leg mivelni törekvünk, 's így azokra nézve, kik jó
szándéku munkálkodásunkat eleitől fogva figyelem-
mel kísérek, ujat vagy meglepőt magában épen nem
foglalna; másfelől bennünket igen könnyen azon hi-
bába ejthetne, mellyért nem egyszer róttuk meg a'
hazában létező külön színezetű pártokat, 's azoknak
az időszi sajtó terén képviselőit: — tulságos ön-
bizakodás, más gondolkodásnak lenézése, csalhatat-
lanság-igénylés, önmagasztalási hajlam megannyi
tényezőji e' hibának.

De nem is szükség korszakokra osztani jour-
nalistikai működésünket, 's az egyes szakok ismél-
tetésibe bocsátkozunk; minden érdek, melly hazánk-
ban a' közmozgalom terén fölmerült 's némi jelentő-
ségre emelkedheték, kapcsolatba hozható alkotvány
's nemzetiséggel elannyira, hogy mi egyes idősza-
kokban mint jó hasznos vagy szükséges elfogadta-
ték, a' kettős fő szempont egyikének koronkénti tul-
súlya következtében fogadtatott el, míg a' fölkerült,
de 'életre nem való' követelések jobbra azért merül-
tek vissza semmiségökbe, mivel a' két fő érdek irá-
nyában veszélyesek, károsak, vagy legalább idelöt-
tiségnél fogva azzal össze nem egyeztetetőknek
ismértettek. Főkérdés ennél fogva először: alkotvá-
nyos nemzetnél, hol a' politikai pártok mindinkább
fejlődöznek, 's mind az alkotványos élet mezején,
mind időszi sajtó útján cselekvőleg lépnek föl —
hasznosan működhetik-e valamely lap, melly magát
a' fölöltüenedő majd ismét elszéledő pártok egyi-
kének sem valja, de e' helyett egyenesen kimondja,
miként párton kívüli állását épen azért foglalá el,
hogy a' felekezeti érdeket színt megosztott erők
működését szemmel tartsa, azok lehető következtét,
az alkotvány 's nemzetiség érdekigényeivel, mennyi-
re lehet, kapcsolatba hozza, 's ez által azok helyes
vagy hiányos, hasznos vagy káros létéről elfogulat-
lan, hazafias ítéletet mondjon.

Kérdhetni, ha általjában megengedhető egy
illetlen organum hasznos munkálkodhatása, illyesül
mennyiben tekinthető az a' haza közjáváit illetőleg,
's ismét mennyiben magok a' megosztott felek saját
külön érdekeire nézve. Az elvek, mellyek szerint ezt
meghatározhatni, lehetnek egészen általányosak,
vagy lehetnek ollyanok, mellyek valamely ismért al-
kotvány vizsgálat alá vétele által fejlettek ki, 's ál-
littatnak szem elé; mind két esetben nem leend nehéz
ugy fogni ezen elvek alkalmazásához, hogy ez ál-
tal valamely meghatározott lapnak, bizonyos alkot-
vány és nemzetiség érdekében eljárása fölött alapos
ítélet hozhatassék.

Láttuk, hogy a' mint az állodalomban politikai
pártok keletkeznek, azok külön állaspontokra hely-
zik magokat, megannyi külön tábor képezve. Kinek-
kinek megvannak elvei, eszközei, és ezek haszná-
lásának módja, 's kiki saját elvei értelmében alkalm-
mazott eszközökkel kívánközelíteni a' célhoz, mellyet
zászlójára tűzni jónak látott. Minden egyes tábor
osztálya érdekeire ügyel leginkább, 's ezek jelen-
tőségeért küzd politikai harczeit, akár legyen meggyő-
ződve arról, miszerint a' kivított diadal a' közjó di-
adala is; akár inkább csak homályos sejtélem, mint
tisztá fölfogás szerint itélje is meg a' haza és saját ér-
dekeinek egymásra ható viszons hasznait; akár
végtéként remélt győzelmeinek következtetése a' köz-
ügyre nézve csak gyászosak lehetendnek. Itten tehát
a' főszempont mindenkor magán y érdek, mert a'
párt mint egész, saját polit. hitvallásért küzd köz-
vetlenül; 's a' pártnak egyes tagjai még meszszebb
esve az állodalom magas céljaitól, majd kizárólag

tulajdon igényeik számára ohajtják 's remélik a' győ-
zelmet, tehát közvetlenül szeméiket mindenkor azon
érdekekre függesztik, mellyek amaz igényeknek
szülő anyjai.

Már maga ezen körülmény, miszerint a' pártok
saját érdekeiket tekintik közvetlenül, 's párttörék-
vések közben, legjobb esetben is, csak másodren-
dű tehát alárendelt szerepet juttatnak a' közjónak,
— okul szolgálhat arra, hogy polit. pártokról irandó
panegyriséknél szerfölött óvakodók legyünk; pedig
itt még csupán egyetlen pontra terjesztettük ki fi-
gyelmünket, 's inkább jó mint rossz oldalról tekin-
tettük a' pártokat; mert ismét nem tagadhatni, mi-
szerint illy kiindulási főszempont nélkül életerős,
tette kész, kellőleg organisált pártokat nem is kép-
zelhetni. 'S épen azért, mivel a' kiindulásnál szűk-
ségk ép elkövetendő hiba, vagy ha tetszik a' pár-
tok életbe léptetésétől el nem választható hiány, ma-
gok a' párttagok részéről alakulásuk, főállhatásuk
's kívánt működhetőségük alapföltételül tekintendő;
nem tarthatunk attól, hogy állításunk pártemberek
által kétségbe vonassék, vagy eltagadtassék.

Nemondja senki, hogy tetteinknél a' legköze-
lebb szempont sőt mondhatni lét- és indítók önérde-
künk; 's hogy a' családi, polgári, hazafiai 's világ-
polgári kötelességek érzete annál kisebb mértékben
foly be cselekvésünk miségére 's minőségére, mi-
nél hosszabb azon átmérő, melly e' concentricus kö-
rök határpontjait egymással összeköti. Míg az em-
ber, kijelölt körében maradv, azokra irányozza
cselekvőségét, mik e' hatáskörben befoglaltatva,
nem akar egyebet, mint hogy azon eszközöket, mi-
ket neki a' polgári társaság — szabályszerűleg meg-
határozott viszonszolgálat kikötése mellett — saját
jóllete munkálatára engedett, az állodalomilag kizsa-
bott föltételek értelmében szabadon használhassa.
Itten tehát közvetlenül nem kíván a' statustól semmi
positiv közbejövételt vagy segélyt, 's azért nem is
szükség (sőt könnyen káros következtetéseket szül-
hetne,) hogy maga, vagy övéji érdekét mellőzve,
egyenesen az állomány érdekében akarjon csele-
kedni; — ha azt teszi, mi köréhez tartozik, le fogta
róni az állodalomilag rá eső terheket is, 's így nem
függeszve bár szeméit a' közre, ennek javára mun-
kálkodott annyiban, mennyiben mint polgár köteles
vala. Ennél tovább nem mehetni, ha végtelen zava-
rokra okot adni nem akarunk, 's fölaldozva szükség-
telenül sőt célellesleg polgáranak az ember t,
tágitni nem kívánjuk a' társodalmi lét kötelekeit.

Egész máskép áll a' dolog, ha egyes ember polit.
párt tagjává leszen, akár tekintsük magát a' pártot
mint képzelt (moralis) személyt, akár pedig annak
egyestagjait vegyük vizsgálóra. Mihelyt valaki párt-
hoz szegődik, annak valami követelése van közvet-
lenül a' párttól, mellyen tartozik, közvetve azok-
tól, kikkel mások ellen egyesült; — pártjától meg-
várja, hogy neki, folajlanlót közremunkálásaért, an-
nak idejében — ha ugyan osztakozásra kerül a' do-
log — az illető nyereség-rész kiadassék; azon tes-
tületül, melly ellen az egyesülés történt, megki-
vánja, hogy érdekéből az egyesültek kedvéért lega-
lább annyit engedjen, mennyi megkívánatik arra,
hogy ók a' további követeléstől elállhassanak. Poli-
tikai pártok bizonyos tekintetben ugyan egymás el-
lenintézik támadó követeléseiket; azonban még
is mindenkor szoros viszonyba lépnek a' közhatalom-
mal, 's az ügy kibonyolítását 's elintéztését csak en-
nek közbejövése által remélhetik. Ha a' közhatal-
mat nem mint valamely elkülönített töredéket tekint-
jük hanem ugy vesszük, hogy az az állodalmi létből
származik 's attól el nem választható, — bizvást ál-
lithatjuk, miként polit. pártok követeléseit minden-
kor a' közhatalom ellen irányoztatva, 's arra szá-
míttatva, hogy ez kényszerítve legyen az elhelyzett
súlytényezőket a' szerint változtatni, a' mint az il-
lető pártok megkívánják. Teljesül e' ezen kiszámítás
mindig, szükséges vagy idősé az érdekek köve-
telt elsimitása, jelenleg ide nem tartozik; annyi bizo-
nyos, hogy illetlen követelés nélkül a' polit. pártok-
nak nemcsak céljaik, de még csak alakulhatásuk
sem képzelhető.

Látnivaló, hogy mind a' polit. pártok mint tes-
tületek, mind azoknak egyes tagjaik positiv kö-
vetelésekkel állnak elé, 's pedig ugy, mihez képest
e' követelések elvégre mindenkor a' közjóra vonat-
koznak; vagy is más szavakkal, minden párt köz-
vetlenül ugyanazt akarhatja, hogy igényei az ellen-
fél érdekeiből elégtessenek ki, azonban ezen akaratát
soha sem nyilvánithatja a' nélkül, hogy a' fon-

álló viszonyokkal 's állapotai elégtelenségét kijelentvén, a közhatalom irányában panaszt ne emelne vagy legalább kifogást ne tenne; mely panasz, mely kifogás kielégítést nem mástól, mint a közhatalomtól várhatván, ez elébe állnak pozitív követelésekkel.

A politikai pártok eszelekvését ennél fogva más szempontból szükség megítélni, mint egyesek saját körükbeni polgári működését. Ezek nem kívánnak eszelekvésök által ollyasmit kiesikarni a statustól, mit addig nem bírtak, vagy minnek bírtokából kiesteknek hinnék magokat; amazok egy vagy más osztály érdekeiből kívánják levonatni 's magokéihoz esatoltatni azt, minnek hiányát tűrni nem akarják, 's ennek eszközlését mindenkor a közhatalomtól várják. Az előbbieket magányos érdekeikre függesztvén szeméiket, kijelölt hatáskörükben munkálkodnak közvetlenül saját hasznukra, közvetve a hazájárá; ez utóbbiak magány-érdekeiket tartván szem előtt, saját javukat mindenesetre eszközölni akarják, a közérdeket pedig csak annyiban képviselik, a mennyiben ollykor különös constellatiók szerint a kivitt osztályérdek egyszermind a haza érdeke.

Innen van, hogy amazok, legnagyobb önzettség mellett is önzetlenek; ez utóbbiak legnemesb önzetlenség színében is, minlenkor önzésteliek.

Gyáralapító társaság. Az igazgató választvány a kibocsátott aláírási íveket a részvénykönyv kiegészítése, valamint a befizetések és kamatszámítás iránt teendő rendszabályok végett összegyűjteni és újabb ívekkel becsérlni határozván, kéretnek azon t. ez. urak, kik aláírási íveket köröztetés végett elfogadni sziveskedtek, azoknak legfőbb f. évi augusztus 20-ig alulírt (szélekezai gr. Pejácsevich ház 2. emelet) beküldésére. G. R. P. e. j. a. c. s. e. v. i. c. h. J. a. n. o. s. a gyáralapító társaság igazgatója.

A pesti műgyesület által rendezett ideiműkiállítás f. évi július 10-dikén nyitott meg a városi színházi redoute-épületben 's megszemlélhető naponként regg. 9 órától délután 6 óráig; ünnep- és vasárnapokon pedig reggeli 10 órától esti 6 óráig. A t. ez. részvényesek ingyen belépti-jegyeket kapnak Klausz A. L. egyesületi pénztárnok urnál a színház épületében, nem részvényesek belépti-jegyeket a műtermeknél felállított pénztárnál 10 pengő krét válthatnak, hol egyszerismind a kiállított művek lajstroma is 10 pengő krét kapható.

A pesti vakok intézete javára folyó 1845. évi június hónapban következő kegyes adakozások történetek pengőpénzben: gr. Nádasdy paulai Ferencz kalocsai érsek ó exja egy vak növendék alapítására készpénzben fizetett 200 ft; néhai Izsáky született Liptay Mária asszonyág hagy. 40 ft; t. Boesary Endre táblabíró ur felebaráti adakozványa 100 ft; t. ez. Reif effenditörök udvari követ ajándéka 30 ft; több szíves adakozás összege 3 ft 20 kr.; n. Schell kapitány ur hagy. 1 darab herceg-Esterházyféle sorsjegy 40 ft; n. Pontzen Ábrahám pesti nagykereskedő hagy. 20 ft; n. Leutsaker született Pergler pesti polgárnő hagy. 4 ft; f. t. Döme József pesti papnövendéki aligazgató hagyományából 200 ft; összesen 2837 ft 20 kr. Gömörly Károly m. k. intézeti pénztárnok; látta: Szentkirályi elnök.

1845-ik évi jun. hó folytatában a Josephinum nevű árvaház részire történt adakozások p. pénzben: Miszbach Aloiz urtól 10 ft. Friderich János 2 ft; Vigh Károly 2 ft; Lössel Párkás 4 ft; Schüke Henrik 2 ft; Pfister Fülöp 2 ft 30 kr.; Pollo Menyhért 2 ft 30 kr.; Bauernfeind Fülöp 3 ft; Delhaes Richard 2 ft; Malinczy Katalin hagyományá 40 ft; Izsáky Mária hagyományá 40 ft; Tschurda János 2 ft. Az intézeti kápolnához Kern Mária asszony egy gyertyatartót és 2 viaszgyertyát; Schneider és Czédes urak 2 misemondó inget, 6 ft. 34 kr. pengő értékűt, mely adakozásokért a biztosság részéről köszönet nyilvánítatik. Az igazgató biztosság által Aigner Ferencz s. k. intézeti pénztárnok.

Adakozások. A Regulytársaság pénztárába f. évi június 12-dikétől július 7-dikeig következő részletek folytak be: a.) Részvényesek 1845-re: Bresztlyenszky Béla 5 ft.; Somogyi Károly 4 ft.; Sörös Imre, Dobray József, Póznér Antal, Radl József, Kollár Henrik, Sállér Anna, Kövér Lajos, Szilasy János, Kállay Ferencz, Oswald Ferencz, Jankovich Vincze, Rész En'sel Sándor egyenként 2 ft.; b.) Adakozások: Kis Pál n. várad kanonok 10 ft.; Biticz Lajos gyűjteménye 5 ft 20 kr.; Péczy László szabolcsmezei m. alispán gyűjteménye 2 ft 34 kr.;

Schwarz Sámuel, Toot Sámuel, Uhringer Pál egyenként 1 ft.; Sajánszky Antal, Horváth Balint egyenként 40 kr.; Ranch Szaniszló 30 kr.; Major István, Frúhwirth Ferencz, Ambrus István, Szabó Marton, Tóth Antal, Tormágy Károly, Paksi-Kis Imre, Sáp Sámuel, Keövény Ignác, Szabó Balint, Budaházy Sámuel, Szentgyörgyi Elek, Márton Lajos, Steinfeld Antal, K. J. Verner Károly, Laky Lajos, Simonffy Sámuel, Báresay István, Kain Albert, egyenként 20 kr.; Arvay Antal, Szabó Dávid, Melegh Imre, Szabó József, egyenként 10 kr. — Együtt 63 ft. 4 kr. Eddigi összes bevétel: 452 ft. 46 kr. pengő. *) Antal Mihály t. pénztárnok.

Tetleg működő magyar cukorgyártók társulatának első ülése és tanácskozása. A többi értekezés magára a cukorgyártásra vonatkozott. Lúlsdorf ur igen világosan megmagyarázta Schützenbach rendszerét, mely szerint nemesek többet és szebben finomíthat, hanem nyerscukorgyárakat is állíthatni felényi költségen mint előbb, 's mellyek mind a mellett jobban és biztosabban működnek. E rendszer előnye oly nagyszerűek, hogy mellettök a növekedett esontszen-fogyasztás még csak tekintetbe sem jöhet, mert esontszen gyárak fognak keletkezni 's lesz elegendő és olcsó esontszenünk. Végre a jelenlévő gyáros urak egyenként elbeszélék az általok eddig követett kezelési módokat, a feldolgozott répa mennyiségét és minőségét, valamint a nyert eredményeket is.

Ezen ép olly érdekes mint tanulságos értekezések a jelenlévőkben azon ohajtást ébreszték, miszerint évenként legalább kétszer ekkép össze kellene jönni, 's egy társulatot alakítani, mellynek czélja körülbelül következők közül állana: 1) Minden összjövetel alkalmakor rövid jelentést tennének a működő cukorgyárosok a répa mivelése, mennyi- 's minősége, cukortartalma 's a feldolgozás kezelésmódjáról öszintén bevallván mind a sikeres eredményt, mind pedig a netán megtörtént hibákat, hogy így nyilvános megvitatás által részint ezeken segíteni lehessen, részint pedig mindennemű újítás, hasznos tapasztalás a répa mivelése, feldolgozása vagy gépek használata körül mielőbb köztudomásra juthasson, 's általában távol maradjon a magyarországi gyárosaktól minden szűkkeblű titkolózás, melly a német és francia gyárakat olly bélyegzőleg jellemzi. 2) A társulat a pesti cukorgyártást példányul tekintvén, Lúlsdorf ur mindennemű javítást közölne a többi magyar gyárossal. 3) Ha valaki a campagne lefolyása alatt olly akadályokra bukkanna, mellyek üzletét veszélyel fenyegetik, 's a gyár tiszta nyereségét kétségessé tehetnék vagy csökkenthetnék, ugy a zavarba jött gyáros azonnal jelentse magát a társulatnak, okait részletesen terjeszse elő, hogy rajta tanácsal és tettel segíteni, sőt ha szükséges, a közel lakó működő gyárosokat megtekintés végett helyszínre küldeni lehessen. Egy szóval a társulat feladatul tűzné ki magának: a cukorgyártást Magyarországon kölcsönös segély- 's eszmeesere által azon fokra emelni, hogy egy gyár se félhessen bukástól, a cukorkészítés pedig a honi szükségét nemesek fedezze, hogy semmi cukor ne hozassék be; hanem szerencsés conjuncturánál fogva, millyeneket Magyarhon valóbszínűen várhat mint más akármű ország, fölösleget adhasson el a külföldnek. Ekkép nemesek a behozott cukorért kiadott pénz a hazában maradna 's nagyobb részben a dolgozó osztályok javára esnék, hanem általa egyszerismind a földmivelés gyarapodnék, több pénz folyna a földmivelők közzé 's új gyárak keletkeznének.

Bármily üdves volna Magyarországra nézve a működő cukorgyárosok társulata, az mostan rögtön még sem léphetett egészen életbe, mert azok, kiket az ügy leginkább érdekel, a gyártalajdonosok nem voltak jelen. Kieszling ur érelyesen felfogja a társulatszellemét, 's azt indítványozza hogy a valóságos összeállítás módja felett továbbtanácskozandók a campagne kezdetén (minthogy ekkor a pesti gyárban leg többben megfordulnak) alakító gyűlés tartassék, mellynek elnökévé az érdemteljes dr. Gall választatték, ki e megbízást el is fogadja. 'S minthogy akkorig különféle munkálatok fordulhatnak elő ez iparág érdekében, mellyek némi levelezéseket kívánhatnának meg, e végre a titoknoki munkálatok vitelével

*) A Jelenkor f. e. 50. sz. közölt harmadik jelentéséből kimaradtak gr. Dessewffy Béla 's Jakab Mihály un. nevei; egyenként 3 pft. adakozásaik azonban az ott kitett 147 ft. 42 kr. pengő összegben befigaltatvák. A. M.

a jelen voltak egyhangulag aláírtat tisztelték meg 's reá bízták: a cukorgyárakkal öszszeköttetésben álló iparágak (p. o. esontszen- 's gépgyár) vezetőit, a cukorrépa-termesztő gazdákat, valamint mindazokat, kik ez iparág iránt különös érdekekkel viseltetnek, Magyarországon 's a hozzá kapcsolt tartományokban, a közjó előmozdítása tekintetéből, 's a magyar tetleg működő cukorgyárosok társulatához "esatlakozásra 's a legközelebbi gyűlésen, melly közli-rül fog adatni, szíves megjelenésre tisztelettel felszólítani. Azon édes reményt táplálhatni, miszerint az ügyérdekeltek használni fogják ez alkalmat, a magyar ipar egyik nevezetes ágának emelésére segédkezet nyújtani. Pest, június 16-kán 1845.

Weis P. H.

Győrmezei főispán beiktatása. Galantai gr. Esterházy Károly b. t. tan. 's Győrmezei ki-nevezett újon főispánját mult vasárnap (július 6-án) a gyarmati határ szélén, mint a nemes megye határánál járásbeli főszolgabíró Matkovich Zsigmond ur esküttjével és Noszlopy Pál főbíró ur fogadák; 's innen két lovas katonát előlovagoltatván, Ménfőre kísérek; Ménfőn Bezeredy Ignác ur. tan. ur házá-nál, a ns megye 's Győr sz. k. város részéről ki-nevezett küldöttségek üdvözlék 's innen a pusztai já-rásbeli főszolgabíró vezérlete alatt kísérek. Pánza hídjához érkezvén, onnan az ott felállított Győr vá-rosi polgári lovas osztály a főispán hintaja előtt lo-vagolva őt a városnak kálvária melletti vámháza-ly vezeté, hol is a megye zászlója alatt öszszese-reglett fekete öltönyű lovas osztály hintaja előtt fog-lalván helyt, 's a küldöttség hintaji magukat a disz-menethez esatolván, a diszmenet köv. renddel érke-zett Győrbe: Legelő a megye két lovas katonája, ezekután a pusztai járásbeli főszolgabíró 's esküttje kocsin; a küldöttség hintaji; a fekete öltönyű ne-mes urak lovas osztálya; a főispán 's két oldalról hin-taja mellett a fényes öltözöt lovagok; végre a disz-menetet rekeszté a győri polgári lovas osztály. Fő-ispán ur a fejevári utca elején a győr-szigeti iz-raelita közönség által, a főváros főterén pedig a ns város egész tisztikara által üdvözöltvén, a disz-menet a felállított polgári gyalog osztályok közt hal-tal a megye házáig; ide érkezve, a megyeház ka-pujánálismét egy küldöttség üdvözlé a megye ne-veben, 's a nemes megye házába vezeté. Ez napon a város kivilágított; másnap pedig azaz július 7-én a beiktatási gyűlés tartatott. A főispán beköszöntő beszéde lelkes volt, felelt rá a győri megyés püspök 's a tisztikar részéről Szűcs Antal első alispán. E-mel az ünnep fényét Nyitra vgyének 65, Veszprém-nek 33 tagu küldöttsége, 's a főrenblül a győri és veszprémi megyés püspökök, pannonhalmi főapát, Károlyi Lajos gróf, Esterházy József gr., Viczay Károly gr., Pestetics Vincze, Zichy Henrik és Otto grófok. A győrmezei RR. nagy lelkesedéssel fo-gadták főispánjokat. Győrmezei tisztújítása f. július 22-kére határozatott. (Nem rendes levelezőnkül.)

Abauji közgyűlés. Június 16-án első alispáni elnöklet alatt folytatólag tartatott közgyűlésben föl-olvasatott sz. kir. Kassa városának f. é. május hó 20-kán kelt hivatalos levele, mellyben a jövő évre a színháznak a magy. színésztársaság részire leendő átengedtetés eszközlése iránt kelt hivatalos felszólításuk következtében a megye Rendeit hivatalosan arról értesíti, hogy a kívánt színháznak a helybeli közönség 's magyar színésztársaság részére átada-datása legforróbb kívánatuk mellett is ez uttal nem eszközölhető, egyébiránt legnagyobb részvétü örö-mei közé számítandja ezt a jelenleg fenálló kebelbeli színház iránti szerződés eltelle után, ha a páholyo-kat, zárt székceket tartók 's a színi mutatványokat látogatók azt kívánandják. A megye Rendei nagy megilletődéssel vették a tudósító nemes város azon hivatalos értesítését, melly szerint a magyar szí-nésztársaság behozatalát 's fenállhatását még a szerződés eltelle után is csupán a páholyokat zárt-székceket tartók 's a színi mutatványokat közönsé-gen látogatók akarattok 's kívánásuktól függesz-ték föl azért is, mivel a magyar nyelv miveltesé-nek 's terjesztésének forró ohajtásából eredett ezen megyei közkívánat azon hatóság előtt, melly hiva-talos válaszában kifejtett nézete szerint magát a hazafiai téren senki által megelőztetni nem enged-i, méltánylásra nem találhatott, a megye Rendei ezen hazafiai érzetből eredett közkívánatnak eszközöl-hetésére mindent, mi azt elősegítheti, elkövetni köte-lességöknek tartván, mindazon akadályokat, mel-

lyek a magyar színészárság létesítését gátolják, kipuhatólni, 's a teendő vizsgálat nyomán ezen közohajtás eszközlése végett a nm. m. kir. helytartótanácsához alázatos felirást tétetni határoztak, mellynek következtében számos tagból álló bizottság azon meghagyással küldetett ki, hogy mind azon körülmények iránt, mellyek az érintett színészi költvelel keltekor ezen város keblében előfordultak, vizsgálatot tevé, és azon akadályokat, mellyek e' közkívánatot gátolják, kipuhatólván, hogy e' tárgyban a nm. m. kir. hótanácsához igy alapos felirást tétethessék, környülményes hivatalos jelentését a közgyűlésre minélelőbb adja be. A helybeli mészárosok a husárának föléltetéséért ismételve folyamodtak, de kérelmök, mintán ezt alapos 's megállható okokkal támogatni képesek nem valának, félrevetett. Ezen közgyűlés 17én is folytatott és 28kán végkép befejeztetett. Ezen két napon az említettek kivül közérdekű tárgy nem vala szönyegen, több rendű felsőbb parancs, htanácsi intézvények, számos tisztí jelentés és magányosak kérelmei felolvastatván, kellőleg intéztettek el. — Jövő évnegyedes közgyűlésünk szeptember 1jén, polgári t. szék azon hó 9én, büfennyítő 15én, az árvák dolgaira ügyelő t. szék pedig mondott hó 22én veendi kezdetét. Rendes levelező.

Hevesmegyei közgyűlés június 16 — 21-ik Szintejöl esik valahára ismét nyugodtkedélyvel foghatni fel a tollat és irni tudósítást olly gyűlésről, melly menten minden pártviszály és ingerültségtől hasonló nyugalommal végzi magas hivatását 's érett megfontolással tanácskozával előmozdítani törekvék egy egyesek, mint az egész közönség jóllétét. Miután utóbbi tisztújításkor fels. királyunk igazságos akaratjánál fogva megyénk olly fényes diadallal lépett vissza megsértett szabadválasztási jogába 's ügyeinek vezetését olly kezekbe tevé, kik iránt teljes bizodalommal viseltethetik, megszünvén a baj 's féltékenység, mindenkinek folytonos éberséget igényli; a megnyugvás megyénk rendei nagy részét házi körében visszatartotta 's igy természetes jelen gyűlésünk nem vala annyira népes mint a korábbiak. Többnyire magányosak ügyei felett tanácskozával közérdekű tárgy kevés fordult elő. Első alispánunk a megye állapotának előterjesztésével köszönti a Rendeket; rettentő a tárgyak halmaza, mellyek elintézésre évek óta várakozának 's ennek elérése végett közgyűléseknek ezentul gyakrabban és huzamosabban kell tartatniok. A közérdekű tárgyak közül kiemelendőknek tartom: hogy a falusi bírákat, gyárosakat, mesterembereket, 's általán a miveltebb osztályt megyénk is felszabadította a bot alól 's igy egy lépéssel mi is haladtunk a civilisatio terén. Második nálunk igen fontos határozat az, melly által a honoratorok az uradalmi törvényszékek alól kiemeltetvén, felettök ezentul a megye bíraskodandik. Mindjárt es elején felolvastaték a főispáni helytartó egy levele, mellyben többet tiszteletbeli tisztviselővé nevezett; ez ellen a RRnek ugyan kifogásuk nem volt, mindazáltal elhatározták, hogy nekik semmiféle foglalkozást vagy tisztí hatáskört nem adnak és igy a szó teljes értelmében címzetesekké lettek. E' dolog okul szolgált némely tüzesb véredeknek kifakadásokra, 's azon indítványt idézte fel, miszerint kéretnek meg a felsége, hogy Hevesmegyét más helytartóval örvendeztesse meg; ez indítvány azonban elmellőztetett. — Sok baj volt a mészárosokkal; a husár tovább is 12 krban hagyatott meg. Erre másnap a mészárosok kijelentették, hogy ok illy áron a közönséget hussal nem láthatják el, különösen az egriek azt mondák, hogy nekik csak egy hétre való marhájok van! valóban különös nyilatkozat épen akkor, midőn ezek egyike mint egy 100 darab hizott marhát hajtott a vaczi vásárra. A Rendek fenebbi nyilatkozatra próbavágást tétetni határoztak, 's a rögtön beadatott jelentésből kitetszett, hogy 12 kr. mellett a mészárosok még igen megeléghetnek a nyereséggel. A baj tehát ott van, hogy a mészárosok sokat akarnak nyerni, 's minthogy az elhajtott marhák többet nyernek, tehát itthon csak szegény emberekől összevetett sovány marhát vágnak, ezért nem eszünk soha jó húst, bár 14 kra emeltessék is fontja; 's igy panaszinkat csak marhatenyésztésünk hanyag állapotja ellen fordíthatjuk, miszerint nem vagyunk képesek annyi jó marhát előállítani, hogy másnak is jusson, magunk szükségét is kielégíthessük. Pusztáink naponkint szükebb körre szoríttatnak, annyit fogunk eke alá, mennyit aztán kellőn megdolgozni képesek nem vagyunk és a sok rosszul munkált és so-

ha nem trágyázott földről is csak annyit aratunk, mennyit jól megmunkált kevesebb téren is megnyerhetnénk. Továbbá miért nem tiltjuk meg már egyszer szoros büntetés alatt a sovány marhalevágást? tömördek az, mi e' szerint vesztésbe megy, mert ha felvesszük, hogy a sovány ökor ha meghízik, husban és fagygyuban kétszerezi magát, tehát még egy marhát pótol ki; meghízhatik pedig egy nyáron, míg egy sovány levágott marha kipótlására egy másnak születése 's 5 — 6 's több évi növése kívántatik meg. Valóban ideje volna már valahára tisztába jöni ezen mészárszéki ügygyel és limitatóinkkal, mellyekkel majd minden gyűlésen találkozunk kell, és a bosszúságot ritkán kerülhetjük el. Jövő közgyűlésünk július 28kán fog tartatni.

Nógrádi közgyűlés. Rendkívüli közgyűlésünk június 23kán kezdetvén szönyegre került az 1836: 21. t. cz. értelmében visszacsatlandó részek iránt hozott ítélete a kir. curiának, melly az erdélyi kormány részéről gátoltatván a kir. curia megkérdezett határozatott: vajjon ez ítélet végrehajtása iránt megtette e' törvényes lépéseket, az ítélet végbehajtására megkívántató karhatalom kiszolgáltatása iránt a föls. előtt? Tisztelt főispánunk ó excellentiája ez uttal segédlevéltárnokká Kaporreddigi megyei irnokot kegyeskedett kinevezni. — A tartandó új tisztválasztás ideje következtvén, ugyanazt a megye minélelőbb főispánunk ó exc. által megtartatni kéri, melly alkalommal a Karok és Rendek kijelentették azon ohajtásukat 's reménységeket hogy a fölsége ezen megyét főispáni helyettesítől megkímélendí. A marhahus jul. 1ső napjától 2 krral a juhhus pedig 1 krral emeltetett fel. G. B. a' mult közgyűléskor tett fölszólítás következtében önként a megye elibe állván, kezességre kibocsátatni rendeltetett. N. P.

Nagy-Károly nagy és ritka ünnepélynek vala tanuja jun. 19én. Az ország tiszteletében élő honleányt gr. Zichy Karolinát gr. Károlyi György békesmegyei főispán szépjellemű nőjét, ki férje ősi lakát most látogatá legelőször meg, alattvalóji a tisztelet legszivesebb kitüntetésével fogadák, mellyet a nselkü hölgy iránt közönség nyilvánuló közvélemény tolmácsolásának is tekinthetni. A tiszt. grófnót Pestről, mindenütt saját uradalmiból kirendelt előfogatok hozták első nap Kompoltra, hol két nap mulatott a Parádót is mint kompolti uradalmához tartozó birtokot megszemlélvén, ez tetszését olly igen megnyeré, hogy a jövő nyárszaknak itten töltendésére nyilatkozott. Kompoltrul egy nap Tarzalba ment saját udvarházába megszállva, innen a alattvalóinak szakadatlan különöszinű tisztelegései között érkezett jun. 18kán Nyír-Bátorba, ismét tulajdon uradalmába, honnan 19kén Nagy-Károlyba az ősi kastélyba vala megérkezendő. Bátorbul utja közben mindenütt a legszebb rendben épült sváb helységek, és jobbgyai tisztelegései közt közeledett Nagy-Károly felé, hol közelgését a vidékről öszszetódult számtalan bábész közönségnek is hírül adák a kocsí előtt nagy meszszire száguldozó sváb lovakok, kik az uradalmi lovakat sehol befogatni nem engedvén földesasszonyukat egész Nagy-Károlyig kísérik. Ezen sváb lovakok csinosan öltözve jó lovakon, páronként szalagzásokkal jöttek. Utánok nyomában a hajduvárosiak a gr. Károlyi ház banderiuma; kik N.-Károlyban egy egész utzát bírnak és más szolgálátok nincsen, mint különféle alkalmakkor csinos huszár-ruhába öltözve, kardosan, csákósan, a grófi czimerszineit képviselő egyenruhában gyalog vagy lóháton szolgálatot tenni. Ezeket követék a zsidó lovakok fekete kapuban, nadrágban 's fekete kalapban. Következtek a károlyi nemes jobbgy lovakok; ezek magyar fekete kurta dolmányban, nadrágban, turi süveggel bokréttásan, kardosan, és páronként, hadnagyuk vezérlete alatt. Ezek után jöttek a nagykárolyi polgár jobbgyok igen csinos zászló mellett, melly a grófi család szineit tükrözte, diszes fölírással; ezek csinos zrinyibe, fejér nyári nadrágba, tollas kalpagal felöltözve, 's az uradalmi tiszték csinos magyar ruhában kardosan. Jött végre a kocsí, melly az ünnep asszonyát hozta fígen kövér és csengős sváblóv előfogaton, 's a nép határtalan éljen rivalgásai közt, a nagy templom előtt föllállított diadalkapu alatt megállott, melly a nagy-károlyi lakosság által állíttatott föl, 's tetején a gróf Zichy czimer tündöklött, alatta egy koszoruban Z. K. ezen fölírással:

Szépség és az erény mindkető istenajándék:
Arcodon az, kebled tükrözi vissza imezt.

Boldog férj! kinek illy nőtől származnak utódi;
Boldog hon! melly őt tudja becsülni velünk.

Ezen kapu alatt fogadá a grófnét tisztelgő szónoklattal a város jegyzője. Innen lassanként a nép hullámzása közt érkezett a második diadalkaphoz, mellyet tisztelet 's hódolat jeleül a károlyi zsidóság emelt. Ennek tetején Mózes tartá a törvénytáblát, újával a IVikre mutatva; e' diadalív két oldalerkélyén fen egyfelől állottak csinosan 10 — 12 éves zsidó fiúk a család szineiben, kék felső öltöny- 's fejér nadrágban, a másik erkélyen csinos zsidó lánykák, ezek is a grófi szint utánozva fejér ruhában kék szalaggal, rózsakoszorút tartva urnéjok tiszteletére. Itt is megállapodott a hintó a tisztelgő szónoklat miatt. Innen a grófi kastélyba ment, mellynek kapujánál egy a' többinél magasb, egészen cserfalevelekkel bevont diadalkapun kellett bemenni — ezen diadalkaput a' már előre megérkezett két grófi emelte, mellynek föliratában édes- anyjok megérkezést üdvözlék. Estve az egész város ki volt világítva, 60 ezer mécs emelte az éjszaka pompáját. Meglepő 's nagyon lélekemelő látvány volt a három diadalkapu igazán tüztengerben; a föliratok ekkor látszóttak. Minden nevezetes hazai 's különösen a középületeket, mint a klastromot, férfi 's leányiskolát, város- 's ó- 's czédulaházakat, casinót a' legpompásb kivilágítás és föliratok díszesítették. Leirni a' különféle verseket, mellyek estve napfény után napfényre jöttek, egy kis könyvet tenne. A' piac közepén 4, csinosan készített cserlombokkal fedett, sátor alatt, estve tánczóltak magyarok, svábok, oláhok, és oroszok, kik az uradalmi jobbgyok közül ez ünnepre berendeltettek. Azt kérdi sok olvasó mond az Erd. Híradó levelezője N. E: mire való ezen hármás diadalkapu egy asszonynak? 's rá feleli: Egy olly hölgy, ki nem utánozva sok nagyaink sikamlós példait lakását folyton a' haza szivében 's a haza határin belül tartja; egy olly hölgy, ki képes a' külföld csillogóbb kelméitől megválni, 's lelépve a' párisi szönyegekről, a' honi műipar már már hervadásnak indult növényeit öntözgetni 's éleszteni kezdi; egy olly hölgy és anya, kinek lelke fölemelkedett már arra, hogy egy népnek főkinése nemzetisége és nyelve, 's a' honnak magyar ajku és szivü gyermekeket nevel, nem három, de háromszáz diadalkapura is érdemes. Hazánknak azért azon derék hölgyét, kinek léptein a' haza boldogsága virul, 's ki magának élő emlékoszlopokat emelni képes, az Isten éltesse!

Vegyes közlemény. Kassa jun. 30án. Lendvay a' nemzeti színház rendezője, hazaszerte ismeretes színészeink egyik legjelesebbike, ki az itteni közönség osztatlan ritka nagy tetszésében részesült, vendégszerepei sorát ezen hó 6kán mint don Caesar de Bazan kezdé meg és ugyanezen hó 25én mint Lugartó gróf „Matild“ című dramában végzé be, minden felléptekor a' színház tömve volt, koszorúk, nyomtatott verszetek, szünni nem akaró tapsok és számtalan kihívás jutalmazák művészi remek előadásit; a' közkedveséget nyert derék művész vendégünk 26án Eperjesre vendégszerepre utazott el. — Jun. 27én reggel 11 óra után itt nagy jégzápor és mennydörgés dühöngött, a' bel- és külvárosokba vagy kilencz helyen becsapott a' villám, névszerint a' casino olvasó-teremébe is, a' külvárosban a' felső malom mellett egy házat elhamvasztott, a' jégeső azonban hála az isteni gondviselésnek! kárt nem csinált. Időjárásunk igen változó.

Zala szomszédjából. Mi, Zalan fölül lakók, két olly szörnyű tettet hallottunk a' híreskedő Zalában f. é. május fogytán elkövetettnek, mellyek vétség sulya, ha valók, részint az elkövetőket kannibali vadsággal jellemzi, részint a' hatóságnak hanyag eljárására háramlik, melly miatt a' borzasztó tények mintegy kényszerüléssből okoztattak. Hír szerint t. i. a' kövágó-őrsi közönség tanácsa, egy ezen környéket régóta háborgató tolvajt, — miután azt a' megyei hatóság több izbéli bevádoltatásra erélyesen nem fékezte meg, 's a' tanács is önmaga által teendő véres elégtétellel többszer sikeretlenül fenyegette, a' utolsó gazztetten egy rozsz nő-czimborástul rajtakapavta, közakarattal és meggondolva, a' faluból kikísértetett, formaliter agyon veretett és egy előre készített gödörbe elásatott. — Más zalai helység viszont egy gyujtogatót karóhoz kötve, máglyatüznél eleveuen süttött meg. E' rémitő híreket, akár valók, akár tulzóttak, vagy költöttek, kérjük tudatni a' közönség-öszintén és rízesítesen; vagy ha lehet, megczáfoltatni azokat hiteselesen. Ez utóbbit ohajtja egy mint ember- és polgártárs: Felföldi.

Budapesti napló. (Julius 13-án.)

Mult alkalommal emlékeztünk a mulovagok távoztáról; utóhangul még helyén találjuk e lovagok lovagiatlanságát megemlíteni azon nép irányában, mely őt nemcsak vendégszerető karokkal fogadta; hanem folyvást legnagyobb pártolásában is részesíté. Bécsben első előadásukat jótékony célra kelle intézkedés! itt a rendügelőség talán véletlenségből, ez engedelmi kikötést a j a t s z á s i szak utóháza halasztá; minek az lett következménye, hogy 40 ezer frtotólünk szépen eltakarítottak, és szép szerével nagy eszemben tovább akartak állani, mi megtörténik, ha a hatóság az ígért szép szavát tőlük szigorú nem követeli; mire napi költség, takarmány, díjazás s több illy ürügy betudási ezikkellyel álltak elő a jótékony célra jövedelmező mennyiség esorbitására, mely a közönség nagy enthusiasmsusa csökkentével csak 300 frtra ment s ez a pesti dolgozóház javára fordított, pedig ha az első előadások egyike fordított volna erre — legalább kétannyra vala menendő! Itt ugyan saját kárunkon tanultunk, de annál jobb lesz jövőre megjegyezni: hogy az idegen komédia nevei tapsainkat, ránk sem hederit bosszankodásunkért, csak pénzünket szedhesse fel. — Még az ebhóba sem léptünk, a hőség még is folyvást növekszik; ha ez arány maradna meg, a nyárközépmindent összeaszalna vagy valódi elolvadással fenyegetne; néhány nap óta már 38 — 40 Reamur fokban izzadozunk, s a Duna halai e szokatlan hőtől veszni kezdenek. A vasuti munkáknál mult heten a 25 ezer napszámossal öt ember egyszerre összerogyott a napszúrától s azon pillanatban kiadta lelkét. Több mesterlegény e napokban a Dunában végző vándorlását; bennök is a nagy hőség áldozati tekinthetjük, mert fardeni kényszerülvén, a hullámok közökérek enyhülést, s nem keresve feltalálták azt, mit sok esztelen erőszakos módon keres — a sirt. — Borzasztó tény foglalkodtatja most városunk hírlő nyelvét; e napokban t. i. egy pusztá telken szőghaju leányfő találta a játszó gyermekek, mely csak kevés azelőtt választathaték el a testtől, e fő a városi kórházba vitetett, s rendőségünk nyomozza a gyanítható merénnyt, mely illy retentőleg tükrözé magát ez ügyetlenül elrejtett bűntudatjában. Illy eseteknél szörnyedekell tartanunk hogy maholnap a nagy világ minden gonoszságai sátoztó utnak fővárosunkban. — Több lopási merénnyt is emlegetnek, melyek épen e nyári időben, midőn sem hideg, sem másnemű szükség nem inálja s kényszeríti az embereket, kísértettek meg; illy alkalmok mindig fölújul a kényszerítő dologház eszméjének üdvös léte; de mint halljuk néhányan ott is részt találtak kiszökésre; hiszszük is, mivel ez nem ad olly kényelmes életet, mint a napnál szabad tanács. — Bizonyos vidéki ur pénzes tárczáját elvesztvén, ezt másnap egy molnárnástól egész épségében visszakapta, s 1200 frtnyi tartalmából a jölelket fűt száz frntal ajándékozta meg. — Az utcai kényelem nem megvetendőleg fog szaporodni az idevona egészen kőburok alá jutandó kerepesi út által, főleg ha ez két oldalról lombos fésztányval — mit minden széles utcainkra ohajtanánk alkalmaztatni — láttatik el. Így a széles utca burkoltatása is kevésbé költségbe kerülne s egészségügyi szempontból is szerfölött ajánlatos. Minden széles utcainkat (p. o. az ország-, váci-, kerepesi és üllői utat) általánosan a járdák szélén egy sor fával díszíthetnők, téreinket pedig több sorral, mi mellett téreinkül is sétahelyekül. S mely kívánatos ez intézkedés létesítése főleg a Dunapart borszában; így nem volnánk annyi porban és verőfényben fürdeni kénytelenek. Követésre méltó példa erre a Szechenyi István gr. ur s derék szomszédai által már eszközlésbe is vett sétányosítása az újépület délszaki utcajének. Ha majd, hol csak lehet, illy díszfásorokkal növelendjük a város kellemeit, az épülő vasut mellékoldala nem sokára mostani sivatagságukból életűjű fognak alakítani, a minden szélelyintésre most rögtön repülő felhők kértornyosuló futóhomok lebilinesztetni, mint a lövésnyitő ezer meg ezer fa s esemével serdülő telepén s a lég minden szempontból egészségesülni.

Spanyolország.

Spanyolország ismét küszöbén áll egy kiütendő polgárháborúnak; a zavarok és sértő surlódások, melyek nemcsak a politikai, de a közéletben is don Carlos lemondása óta a polgári, katonai és egyházi osztályok közt napi renden vagynak, csak siettetik azt. Az udvar megrovidíti barcelonai mulatozását s minélelőbb a fővárosba kívánczik, mely lépés a politikai dolgok nem legkedvezőbb állására mutat. A kormány által legközelebb alkalommal a sajtó ellen alkalmazott rendszabályok s a hiedelem, hogy ez uton arra még keményebb csapás is mérhetik, don Carlos lemondása, a carlista párt elevenebb mozgalmi, II. Izabellának a volt trónkövetelő fiával történhető összeházasítása s a kétes kimenetelű alkudozások, melyek Rómával megkezdettek s fölakadtak; teszik a mostani nyugtalanságok több v. kevés surlódások fő okait. Ide járul még a megrögzött pártgyűlölség, mely egyesek és családok életébe szövődött, a személyes önérdék, mely újabb zavar-támasztásból nyereséges hasznot remél, és a szerencsétlen vágy, mely mindig újítás után sóvárog; mind ez összesítve működik egy vérengző forradalom előteremtésére. Az uralkodó párt nem igen aggódik, hatalma reményét a hadseregben helyezi; mely igaz ugyan, hogy

tökéletesebb készületű, s jobban is van rendszerezve most, mint valaha Spanyolországban; fegyvervelőinek összes száma 110,000-re megy, mindegyike jól van fizetve, jól ruházva, a gyanus hadi tisztek eltávolítottak; olly osztályok, vagy dandárok, melyek a pártok fölkeléseiben résztvettek, s e részvételök polgári erénynek tekintetvén, mintegy szokásukká vált az minden előkerülő alkalommal gyakorlatba venni — ujlag alakítottak, a régi vitézek t. i. elbocsáttattak s helyök njakkal, ifjabbakkal póltoltattak, kiknek magokviselte iránt eddig még semmi gyanu nem ébredhet; — azonban általános hiedelem: mikép a kormány, mely alkotmányos szabad országban hadiseregében helyzi bizodalmat, s a nép ellen dolgozik; — már félig elbukott; s ha e hiedelmet Spanyolországra alkalmazzuk, akkor a spanyol kormány egészen alaktottnak tekinthetik, mihelyt a nép akarata ellen katonai vitézséghez folyamodik. 30 év óta kevés zendülés olvasható, melyet a katonaság vagy maga nem indított, vagy később hozzá nem csatlakozott. 1815ben VII. Ferdinand alatt a katonaság zendült fel s lerombolá az akkori alkotmányt, öt évvel később ugyanezen hadsereg az általa ledult constitutiót teljes erejébe visszahelyezé csak azért, hogy 3 év múlva legyen ismét mit felforgatnia. Így használá a spanyol hadsereg fegyvereit egész 1843 ig mind annyiszor, valahányszor a nemzeti érdekek az alkotványnak kormány elleni védelmét igénylék, sőt sokszor nem is bírálta meg ezen érdeket, egyedül nevére ragadt fegyvert. Egyébiránt hol hiszi rejleni ama mézes okot a spanyol kormány, mely őt biztosítja katonái hűségéről azon esetre, ha forradalom ütne ki? Ha az udvar csakugyan létesíti a tervet, miszerint Izabella Montemolin gr. neje legyen, akkor katonáira a néptámadás lecsendesítése végett legkevésbbé se számíson; mert a spanyol hadsereg főtisztviselői olly rögzött gyűlölettel viseltetnek don Carlos és családja minden tagjai ellen, hogy — ha az említett terv létesítenék, az egész tábor három negyede azonnal kétség nélkül a zendülők mellé állana. Azonban e tervhez ezental kevés a remény, és így a kormány katonáiban bizhatik, mert jun. 19 kildetett meg Concha tábornok cataloniai főparancsnokhoz a don Carlos elleni kormányi nyilatkozat, mely Barcelonában azonnal ki is hirdettetett. Ezen nyilatkozat hadi sürgöny alakban van szerkesztve Narvaez tábornok aláírtával; benne minden hatóság intetik hogy a köz béke és nyugalom zavarójira szigoruan vigyázzanak, don Carlost és egész családját pártütőnek bélyegzi, egyszersmind a status alap-törvényei, s a trónjogok külön szabályai szerint őt, mint spanyol infanzt, minden eféle jogaitól megfosztja. Mindazok, kik bármi szín alatt mellette dolgozni, vagy bármikép működni merészelnének, egész a kirtatásig üldöztetni fognak, s ha azok, kik eddig ügyeinek nyílt védői voltak s külföldre menekültek — ismét az országban megjelenni merészelnének, azonnal fogassanak el, s mint árulók, a trón esküdt ellenei s a nemzeti szabadság megtámadói hadi törvények elibe állítandók, s rövid uton elítélendők. Mindezek értetnek magára don Carlosra és fiára is. — A j. des Débats visszahuzza azon közleményt, mintha Cabrera a számára kitzótt helyről megszökvén Spanyolországba jutni akart volna, s hogy ezen utjában egy halászhajón fogták volna el; mert ugyanezen lap szerint Cabrera jun. 20án Moulinsben megjelent, a belministertől t. i. engedelmet eszközölven ki királyi egyetemben tanuló öcsének meglátogatására. A francia legitimistáktól a tisztelet és ragaszkodás legőszintébb jeleivel fogadtattott s több palotában tevé tisztelegését Moulins környékén. 21én a rendőség főparancsnokát látogató meg s neki egy irományt adott által, mely a belministernek küldésék, s melyben Cabrera kéri a francia kormányt, hogy számára más várost rendeljen lakásul, eddig helyén igen megúván magát. — Jun. 21ki barcelonai hírek szerint Izabella királynő egészségi állapota nagy elyengült, hogy három napig feküdni kellett, szokott kirándulását pedig még több napig sem folytathatá; az orvosok javaslatok felségének, hogy a vizgyógyiban — ha egészséges akar maradni, — más módot kövessen, azaz a gyógyvizet ne hozassa la Pudából hanem maga menjen e forráshoz s a jó hatást kétszeresen fogja érezni. E felszólításnak engedett a királynő, s Julius elején la Pudába szándékozik költözni. Nagy kérdés az udvari dolgokkal foglalkozók előtt: vajjon Izabella la Pudába, vagy Madridba utazandik-e Juliusban?

Franciaország.

Julius Ijén a követkamrában Páristól Strassburg és Tourstól Nantes felé építendő vasutervek tárgyalattak s engedtetek meg, az elsőnek a vállalkozók általi haszonvétele 45, az utóbbié 35 évre határozottatott. — A kor súlya alatt elyengült Soult a királytól már több ízben kérte elbocsáttatását, de kérelme sükerét mindedig nem élvezheté csak azért, mert utódján alkalmas egyed még nem szemeltethetett ki. — A madridi kormány francia hitelezőji, kiket a spanyol dolgok nem kis ijedelembe ejtének, az utóbbi napokban az adós kormánytól megrnyugtató biztosítást vőnek, melynek nyomán újabb kölcsönre is ajánlkóznak, mit a kormány statusadóságok törlesztésére fordítand, ha elegendő kezességet és biztosítékot adand. Hir szerint Guizot valamely németországi fürdőt látogatand meg e nyáron. — A lég-hajózás híres feltalálójának Montgolfiernek özvegye jun. 30kán korának száz tizenegyedik évében hunyt el Párisban; férje még 1810ben halálozott meg. A nő özvegyiségében egyikét láttatá a nemebeli legszilárdabb jellemnek s minden jóiránt magasztos lelkesültségnek. — St. Simon marquis, ezelőtt az indiai francia birtokosok kormányzója, herezegi méltóságra emeltetett. — A legitimisták már jóval ezelőtt Sz. Lajos nevű intézetet alapítottak, melybe azon aggszolgák lennének fölveendőek s ott gyamolítandók, kik a tróntól megfosztott s elűzött királyi család szolgálatában voltak, vagy annak ügyében résztvők miatt bárminemű üldöztetést szenvedtek. Ezen egyesület mint törvénybe ütközött, egy törvényszéki ítélet feloszlata, s a főbb legitimista alapítókat pénzbírságra kárhoztatá; így Descars hg és Montmorency-Robecq hg 300, Lépinos lovag 200, Charbonnier de la Guesnerie 50 frank bírságfizetésben marasztattak el in solidum, az intézet megszüntnek s az egyesület feloszlottnak hirdettetvén ki. Chateaubriand nyilatkozását várják ez iránt.

Legújabb. Villemain volt közoktásiügy-miniszter, s a francia akademia tagja, örülesi betegségébe visszaesett; ugyanazon jelek látszanak rajta, melyek tapasztalhatók voltak első megőrültekor; egész napon át szótalan, majd ugyan olly időig nemével a lázas vígságnak mulat. Chomel dr e betegségét már első megjelente kor gyógyíthatlannak állítá. Villemainban jó baráti, a kormány s kivált a tudományok sokat vesztenek. A tartásdíjat indítványozó tjavaslat most ujlag a kamrák elibe fog terjesztetni.

Anglia.

A belgák királya és neje jun 26án délután 5 órakor számos kísérettel Woolvichebe érkezett. John Hamilton kapitány volt a kíséret vezetője! Victoria királynő és Albert herceg mindjárt a parlament elhalasztás után, mely vagy julius végén, vagy augst. első napjaiban fog megtörténni, Angliát elhagyandják s Németországba utaznak; Albert herceg születésnapját, mely aug. 26án leend, midőn 27ik évébe lépénd, a gothai kastélyban fogja megülni, a királynő, mely ünnepélyre Kent hgné s más több magas rangu színtott meg fognak jelenni. Uj-foundlandban Apollo ezer tonnaterhű hajó, mely márrégóta katonaság-átszállításra alkalmaztatott, midőn julius 1én Halifaxból hasonló teherrel St. Lawrence felé vitorlázott, a st. johnsi partok mellett a dühöngő szélvész és jégtömegek miatt elsüllyedt, az átszállítandó 80 személy mind habok áldozata lón. Hasonló veszély érte Jupitert is Liverpoolból, melyet a jéghegyek nagy összelyuggattak, hogy a benne levő utazókból smenthetlenül vészett el, a többi pedig a vész kétségbeeső órájában egy nagy terjedelmű jégszirtre ugrált ki, s ezen szerencsésen megmentettek. — Irlandban Booth békebíró jun. 22én névtelen levelet kapott, melyben szemére hányatik azon sok részrehajlás, melyet eljárásiban a protestansok iránt a katolikusok üldözésével elkövet, egyszersmind megintetik: vigyázná magára, mert életének végórája közelg. A békebíró e fenyegetést — minthogy hasonlóan már többször is részesítettet — kikaczagá s a névtelenül ellene támasztott vádakat újabb cselekvényekkel inkább megerősíté. A békebíró egy ünnepen két fia kíséretében isteni szolgálatról jó haza, midőn Crossdoney falu határában egy férfiú hosszú száru pipából dohányozva kis kocsija elébe áll, felhuzza pisztolyát s azt a békebíróra sűté, kinek homloka széthasíttatván — azon helyen szörnyet halt. A lövéstől megijedt lovak a kocsit elragadák mely a

